

o d m í t n u t í žaloby a odsouzení soukromého obžalobce ku placení útrat. Soud na to prohlásil usnesení ze dne 20. října 1922, kterým se této námitce vyhovuje a žaloba se o d m í t á pro nepříslušnost soudu, jelikož trestní čin byl spáchán v obvodu okresního soudu na Kladně, a kterým byl uznán soukromý obžalobce povinným zaplatiti obžalovanému útraty za právní zastupování. Žaloba pak podána byla znovu dne 27. října 1922 u okresního soudu na Kladně, hlavní přelíčení bylo dne 23. listopadu 1922 ustanoveno na 7. prosince 1922, do dnes však se nekonalo, ježto obžalovaný jest nezvěstný. Uvedené usnesení nesrovnává se se zákonem. Dle §u 53 tr. ř. přísluší soudu, který nejprve zvěděl o nějakém trestném činu, trestní řízení po tak dlouho, dokud vyhledána nebyla okolnost, zakládající příslušnost soudu jiného dle ustanovení §u 51 a 52 tr. ř. Činí-li obžalovaný námitku nepříslušnosti soudu, plyne z toho dle §u 52 tr. ř. jedině povinnost soudu, postoupiti trestní věc příslušnému soudu spáchaného skutku, nikoliv však odmítnouti obžalobu. V důsledku neoprávněného tohoto odmítnutí pochybeným jeví se i odsouzení soukromého obžalobce ku placení útrat obžalovanému, neboť dle §u 390 tr. ř. lze pouze podlehnuvšímu soukromému obžalobci, bylo-li řízení trestní skončeno jinak než rozsudkem odsuzujícím, náhradu útrat obžalovaného uložit. Skončeno-li však řízení neprávem, stalo se i přisouzení útrat proti zákonu. Teprve při řádném ukončení trestního řízení mohou býti zvítězivší straně útraty trestního řízení přisouzeny a zejména obviněný musí zvítězivšímu soukromému obžalobci nahraditi veškeré útraty, vyjma ony, jež ve smyslu §u 389 čís. 3 tr. ř. vzešly jeho zvláštním proviněním.

Čís. 1261.

Nejde o projev veřejný (§ 490 tr. zák.), byl-li dopis, projev obsahující, zaslán doporučeně, třebas pisatel věděl, že adresát není mocen jazyka, v němž byl dopis sepsán.

(Rozh. ze dne 6. září 1923, Kr II 287/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení • zmatečn^í stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona do rozsudku krajského soudu v Uherském Hradišti ze dne 15. února 1923, jímž byl obžalovaný Antonín F. uznán vinným přestupkem dle §u 487 tr. zák., takto právem: Rozsudkem krajského jako odvolacího soudu v Uh. Hradišti ze dne 15. února 1923 porušen byl zákon v ustanovení §§ 489, 490 tr. zák., rozsudek ten se zrušuje a odvolacímu soudu se ukládá, by, šetře zásady §u 293 tr. ř., ve věci znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Ze spisů okresního soudu v Kroměříži a krajského soudu v Uh. Hradišti vyplývá tento skutkový děj: Obviněný Antonín F., tajemník zemědělského dělnictva, zaslal 3. ledna 1922 velkostatkáři W-ovi doporučený uzavřený dopis, v němž obvinil správce velkostatkáře W-ovo jménem Viléma K-a, že zpronevěřil peníze, které měl na ošacení děl-

nictva. Byv proto poslednějším pro urážku na cti žalován, hájil se Antonín F. tím, že jako sekretář zemědělských dělníků byl okolnostmi nucen věc tuto oznámiti, jelikož si mu dělníci stěžovali. Rozsudkem okresního soudu v Kroměříži ze dne 1. prosince 1922 byl obžalovaný Antonín F. z obžaloby dle Šu 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn, ježto první soudce stál na stanovisku, že urážka nebyla spáchána veřejně a že tudíž stačil důkaz pravděpodobnosti, který se obžalovanému podařil. K odvolání soukromého obžalobce byl obžalovaný rozsudkem krajského jako odvolacího soudu v Uh. Hradišti ze dne 15. února 1923 uznán vinným přestupkem dle Šu 487 tr. zák. z následujících důvodů: Odvolací soud nedsílí názoru prvního soudce, že urážlivý výrok stal se neveřejně, neboť obžalovaný, napsav dopis česky, a při tom věda, že majitel panství W. českého jazyka není mocen, a také věda, že W., přejav do své správy nedávno statek, nezná ještě soukromého obžalobce, jehož do svých služeb současně s převzetím statku přijal, musil si býti toho vědom, že, když dopis takového obsahu obdrží, ukáže jej někomu ze svých úředníků, by se o osobě a vlastnostech soukromého obžalobce informoval. Mohl tedy obžalovaný předpokládati, že obsah jeho dopisu, třeba by byl adresován určité soukromé osobě, dostane se za daných poměrů k sluchu osob třetích. V důsledku toho jest urážlivý výrok v dopisu bráti tak, jakoby se stal veřejně; tento názor odvolacího soudu potvrzuje též rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 16. listopadu 1882 čís. 9729. Dle Šu 490 tr. zák. odstavec první musí, nebylo-li obvinění proneseno kvalifikovaným způsobem, vyznačeným v Šu 489 tr. zák., aby byl beztrestným, provésti obviněný plný důkaz pravdy, a toliko tehdy, když byl zvláštními okolnostmi k obviňujícímu nařčení nucen, postačí důkaz pravděpodobnosti. Avšak k tomu, aby podezíval u W-a soukromého obžalobce ze zpronevěry, nebyl dle názoru odvolacího soudu obžalovaný žádnými okolnostmi nucen. Neboť, staly-li se již v úřadování soukromého obžalobce nějaké nesprávnosti stran výplaty ošacovacích příspěvků, měl se obžalovaný v prvé řadě obrátiti na soukromého obžalobce a v případě, že by jeho zákrok nesetkal se s kýženým výsledkem, měl ještě možnost uplatniti peněžní nároky domněle snad poškozeného dělnictva u stolice nadřízené soukromému obžalobci, t. j. u ředitelství cukrovaru, v jehož službách soukromý obžalobce ještě tenkrát byl. Obžalovaný také, jak ze spisů je patrné, této jedině správné cesty, totiž že se obrátil o odpomoc shledaných a zjištěných nedostatků na správu cukrovaru, použil a kromě toho vyžádal si příspěvní též u okresní správy politické v K. Těmito jeho intervencemi byly také zájmy svěřeného mu dělnictva plně uhájeny a zadržené příspěvky z ošacovací akce dělníkům dodatečně vyplaceny. Tím úloha jeho jako zástupce zemědělského dělnictva byla skončena. Pakliže tedy po úspěšném skoncování svého zákroku napsal obžalovaný v téže záležitosti ještě dopis majiteli panství W-ovi, jehož se tato věc vůbec netýkala, poněvadž v té době ještě správy svého panství ve vlastní režii nevedl, nebyl k tomu zvláštními okolnostmi nucen, nýbrž poslal dopis pouze za tím účelem, aby vylíčenými obviněními pohnul W-a k tomu, by soukromého obžalobce ze svých služeb propustil. Nebyl-li tedy obžalovaný zvláštními okolnostmi k napsání a zaslání závadného

dopisu nucen a, použil-li v něm výroku, jak ve výroku rozsudečném jest uvedeno, zakládá toto jeho úmyslné jednání přešůpek proti bezpečnosti cti dle řu 487 tr. zák. a to jak po stránce objektivní, tak i po stránce subjektivní a proto byl právem tímto přešůpkem vinným uznán, neboť důkaz pravdy se obřalovanému nezdařil. Jest sice pravda, ře soukromý obřalobce některé ořacovací pŕídavky ihned nevyplatil, avřak, jak sám udává, dilem proto, ře se později pŕesvědčil, ře některým dělníkům nepatŕí, a proto je vrátil ředitelství cukrovaru, jednak proto, by sůčtoval protipohledávky, avřak nijak nebylo prokázáno, ře by byl pŕispěvků těch chtěl pro sebe zneuřítí a je zpronevĕřítí, jak obřalovaný v zavadném dopisu ho obvinil, a jest tudíř obvinĕní to považovati za kŕivé. Rozsudek odvolacího soudu se nesrovnává se zákonem. Odvolací soud vychází z právnĕ mylného názoru, zabýváje se odůvodnĕním, proč považuje urážlivý projev, třeba ře byl učinĕn v doporuĕenĕm, uzavŕenĕm dopisu, na osobu jednotlivcovu odeslanĕm, za projev veŕejný. Proto pŕy, ře, jak uvedeno, obřalovaný mohl pŕedpokládati, ře obsah dopisu dostane se za daných pomĕŕů k sluchu osob tŕetích. Avřak takových pŕedpokladů v tomto pŕípadĕ nebylo. Dopis byl adresován a doporuĕenĕ odeslán na urĕitou osobu a odesílatel mohl tedy za to mítí, ře dopis také dle platných pořtovních pŕedpisů bude k vlastním rukoum doruĕen. Byl i odesílatel skuteĕnĕ vĕdĕl, ře adresát není vůbec neb nedokonale mocen ĕeského jazyka, jímř dopis byl psán, neplyne z toho, ře by tím nutnĕ musilo dojítí nebo pravidelnĕ docházelo k takovĕmu dotazování po obsahu dopisu, kterým by projev se stal veŕejným ve smyslu zákona, t. j. ře by se rozřířil v řířších kruzích; naopak i pŕijemce dopisu za řeĕených kautel odeslanĕho, neb pŕípadný tlumoĕník jeho obsahu ve vlastním zájmu už proto nebude řířítí urážlivý obsah, ponĕvadř by se tím sám následkům v druhĕm odstavci řu 493 tr. zák. vytknutým vysazoval. O veŕejnosti projevu, o nĕřř tu jde, nelze tedy mluvití a netřeba se tudíř zabývatí otázkou, byl-li obřalovaný v důsledku důvĕrnického svĕho postavení k písemnému svĕmu projevu nucen, neboť, nebyl-li projev veŕejný, nebylo obřalovanĕmu vĕstí důkaz pravdy, nýbřř pouze důkaz pravděpodobnosti ve smyslu druhĕho odstavce řu 490, t. j. prokázati takové okolnosti, z nichř vyplývalo dostateĕnĕ pŕíĕin, aby obvinĕní pronesená mohla býti považována za pravdivá. Odvolací soud stoje na právnĕ mylnĕm svĕm stanovisku, ře urážlivý projev stal se veŕejnĕ a ře tudíř ve smyslu pŕvého odstavce řu 490 tr. zák. k beztrestnosti obřalovanĕho bylo tŕeba důkazu pravdy, otázkou, byl-li podán alespoň důkaz pravděpodobnosti vůbec se nezabýval a tím porušil řeĕenĕ ustanovení zákona. Bylo proto ve smyslu řř 33, 479 a 292 tr. ř. uznati právem, jak shora uvedeno.

Ĉís. 1262.

Jest na sborovĕm soudĕ druhé stolice, by o stířnosti v otázce útrat (§ 392 tr. ř.) vĕcnĕ rozhodl a nemůře nařizovati pŕvému soudu, by sdĕřil spisy státnímu zastupitelství za účelem vyvolání zmateĕní stířnosti na zástítu zákona.

(Rozh. ze dne 13. září 1923, Kr I 513/23.)